

Соціально-економічний розвиток сільських територій

ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ – ОСНОВА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

*Найда І.С., к.е.н., асистент кафедри менеджменту і
маркетингу, Найда А.В., к.е.н., доцент кафедри
бухгалтерського обліку і аудиту
Одеський державний аграрний університет*

Основною складовою ефективної діяльності аграрних підприємств та розвитку людського капіталу є розбудова та функціонування соціальної інфраструктури. Розробка та впровадження механізмів підвищення рівня функціонування соціальної інфраструктури є одним з головних напрямів розвитку сільських територій в умовах розбудови соціально орієнтованої ринкової економіки України.

Соціальна інфраструктура є тим основним фактором, що впливає на вирішення важливих проблем села, зокрема:

- збереження та поліпшення здоров'я населення, що у свою чергу матиме позитивний вплив на демографічну ситуацію регіону (заклади медичного обслуговування, фізкультури і спорту, соціального забезпечення населення);

- забезпечення продовольчої безпеки країни (мережа підприємств оптової та роздрібної торгівлі, підприємств громадського харчування);

- задоволення постійно зростаючих потреб населення у комунальних послугах (житлово-комунальне господарство);

- забезпечення інтелектуального, духовного розвитку людини (освіта, культура, мистецтво);

- посилення екологічної свідомості громадян та контролю якості довкілля (інфраструктура збереження навколишнього середовища);

- створення необхідних умов для відтворення робочої сили;

- поліпшення структури зайнятості сільського населення;

- підвищення життєвого рівня сільського населення.

Як свідчить практичний досвід, спроби вирішення існуючих проблем розвитку власними силами місцевої влади без залучення місцевого населення та отримання зовнішньої підтримки, зокрема з боку держави, не принесли очікуваних позитивних результатів. Разом з тим, органи державної влади (комітети, міністерства, відомства) часто ігнорують вирішення місцевих проблем, перекладаючи відповідальність за стан та перспективи розвитку територій повністю на місцеві органи виконавчої влади без надання їм відповідних повноважень та ресурсів, у тому числі фінансових. Відповідно це призводить до зростання недовіри населення до органів центральної та місцевої влади та залишення громадян один на один зі своїми проблемами. Найефективнішим механізмом підвищення рівня життя та розвитку будь-якого населеного пункту (села, селища, міста) або території (району, області, держави) є розширення участі громадян у вирішенні питань соціально-економічного та культурного розвитку відповідної території на основі створення органів самоорганізації населення.

Органи самоорганізації населення мають дуалістичний характер, оскільки одночасно є інститутами громадянського суспільства та елементами системи місцевого самоврядування, для яких характерний децентралізований підхід до розвитку сільських територій за принципом «знизу – вгору». В основі такого підходу лежить особиста участь громадян в розв'язанні конкретних питань соціального, економічного та культурного характеру, які безпосередньо стосуються їхнього життя. Таким чином, взаємодія органів місцевого самоврядування та самоорганізації населення стабілізує розвиток місцевої демократії та підвищує якість вирішення конкретних проблем на локальному рівні.

Діяльність органів самоорганізації населення регулюється Законом України «Про органи самоорганізації населення» [1].

Основні завдання органів самоорганізації населення обумовлені завданнями місцевого самоврядування. Так, відповідно до Закону України «Про органи самоорганізації населення» основними завданнями є:

- створення умов для участі жителів у вирішенні питань місцевого значення в межах Конституції і законів України;

- задоволення соціальних, культурних, побутових та інших потреб жителів шляхом сприяння у наданні їм відповідних послуг;

- участь у реалізації соціально-економічного, культурного розвитку відповідної території, інших місцевих програм.

Функції, які входять у повноваження органів самоорганізації населення, можна поділити на такі групи: соціально-економічна, інфраструктурна, культурна, освітня, екологічна, інформаційна, соціального захисту.

Прикладний характер співпраці з органами самоорганізації населення демонструє проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду», метою якого є створення сприятливого середовища для сталого соціального, економічного та екологічного розвитку на місцевому рівні шляхом підтримки та співфінансування ініціатив, спрямованих на розвиток громад у всіх областях України. Проект фінансується Європейською Комісією в рамках програми технічної допомоги ЄС та співфінансується і впроваджується Програмою розвитку ООН в Україні, за підтримки Уряду України.

Розв'язання проблем соціально-економічного розвитку сільської території можливе за активної участі розміщених на ній аграрних підприємств, людський капітал яких забезпечує самоорганізацію сільського населення, створення й модернізацію діючих механізмів реалізації місцевої демократії; залучення територіальної громади до безпосередньої участі у вирішенні питань місцевого значення; вивільненні виконавчих органів місцевого самоврядування від вирішення місцевих проблем, які успішно можуть бути вирішені самим населенням, за рахунок делегування повноважень з цих питань органам самоорганізації населення.

Література:

1. Про органи самоорганізації населення: Закон України від 11.07.2001 р. №2625-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2625-14>.